

Dr. Müslüm YILMAZ

Kıdemli Hukuk Müşaviri
Dünya Ticaret Örgütü

**ULUSLARARASI HUKUK VE
TÜRK HUKUKU AÇISINDAN
İTHALATTA KORUNMA
ÖNLEMLERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	VII
TEŞEKKÜR.....	XIII
İÇİNDEKİLER.....	XV
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1
I. Korunma Önlemleri Hakkında Genel Bilgiler	1
II. Çalışmanın Kapsamı	8
III. Korunma Önlemlerinin Diğer Ticaret Politikası Savunma Araçlarıyla Karşılaştırılması.....	14
IV. İnceleme Plânı.....	22

BİRİNCİ BÖLÜM KORUNMA ÖNLEMLERİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI

I. Giriş.....	23
II. Birincil Kaynaklar.....	24
A. Uluslararası Anlaşmalar	24
1. DTÖ Anlaşması.....	24
a. GATT 1994'ün XIX. Maddesi	25

b. Korunma Önlemleri Anlaşması.....	28
2. İkili Anlaşmalar	30
a. Giriş	30
b. Türkiye-AB Gümrük Birliğini Kuran 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı.....	31
aa. Türkiye'nin Korunma Önlemi Mevzuat ve Uygulamalarının AB ile Uyumlu Hale Getirilmesi...32	
bb. Türkiye ve AB arasındaki Ticarete Korunma Önlemi Uygulanması.....	34
c. Bosna Hersek.....	35
d. Güney Kore	36
aa. İkili Korunma Önlemleri	37
bb. Genel Korunma Önlemleri	41
e. İsrail.....	42
f. Makedonya.....	43
g. Malezya.....	45
aa. İkili Korunma Önlemleri	45
bb. Genel Korunma Önlemleri	50
h. Morityus	51
i. Singapur.....	52
j. Tunus ve Fas.....	54
B. İç Hukuktaki İdarî Düzenlemeler	56
1. İç Hukukta Düzenleme Yapma Zorunluluğu ve Bu Düzenlemenin Türü	57
2. İç Hukuk Düzenlemelerinin Tarihçesi.....	61
a. Genel Korunma Önlemleriyle İlgili Düzenlemeler.....	61
aa. 1994 Yılında Yapılan İlk Düzenleme.....	61
bb. 1995 Yılında Yapılan Düzenleme	65
cc. 2004 Yılında Yapılan Düzenleme	69
b. İstisnai Nitelikteki Korunma Önlemleriyle İlgili Düzenlemeler	70
aa. Belirli Ülkeler Menşeli Malların İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri Mevzuatı.....	71

bb. DTÖ Üyesi Olmayan ve BİM Mevzuatı Kapsamına Girmeyen Ülkelere Karşı Yürütülen Soruşturmalar..73	
cc. STA'lar Çerçevesinde Yürütülen Soruşturmalar	74
dd. Çin'e Karşı Yürütülen Soruşturmalarda İlgili Mevzuat	74
ee. Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri	80
C. Birincil Kaynaklar Arasındaki Hiyerarşik İlişki.....	87
1. Uluslararası Anlaşmalarla İç Hukuktaki İdari Düzenlemeler Arasındaki İlişki.....	87
2. Uluslararası Anlaşmaların Birbirleri Arasındaki İlişki	88
III. İkincil Kaynaklar.....	91
A. Yargı Kararları.....	91
1. DTÖ Panel ve Temyiz Organı Kararları.....	91
a. Giriş.....	91
b. DTÖ Panel ve Temyiz Organı Kararlarının Bağlayıcılığı Meselesi	92
c. DTÖ Davalarında Uygulanan İnceleme Ölçütü.....	98
2. Türk İdari Yargısı İçtihadı.....	103
B. Öğreti	106

İKİNCİ BÖLÜM

KORUNMA ÖNLEMİ SORUŞTURMASININ MADDİ HUKUKA İLİŞKİN ESASLARI

I. Münhasıran GATT 1994'ün XIX. Maddesinden Kaynaklanan Şartlar.....	111
A. Giriş.....	111
B. Münhasıran GATT 1994'ün XIX. Maddesinden Kaynaklanan Şartların Bağlayıcılığı Meselesi.....	112
II. Öngörülme Gelişmeler.....	120
A. Kavram.....	120

B. Konunun İç Hukuk ve Soruşturma Makamının Uygulamaları İçindeki Yeri.....	128
1. İç Hukuktaki Düzenleme	128
2. Soruşturma Makamının Uygulamaları	132
III. Türkiye'nin Üstlendiği GATT Yükümlülükleri	146
A. Kavram.....	146
B. Madde XIX:1(a)'nın Başlangıç ve Son Kısımında Atıfta Bulunulan Aynı Yükümlülük müdür?.....	149
C. Korunma Önlemi Hangi Yükümlülükleri Askıya Alabilir?: Indonesia – Iron or Steel Products Davası Çerçevesinde Bir Değerlendirme	150
D. Değerlendirmemizden Çıkan Sonuç	155
E. Konunun İç Hukuk ve Soruşturma Makamının Uygulamaları İçindeki Yeri.....	158
IV. İthalattaki Artış	163
A. İthalattaki Artışın Miktarı	164
1. İthalatta Mutlak veya Göreceli Artış	165
2. İthalattaki Artış Tespitinin Zamansal Çerçevesi.....	167
3. İthalattaki Artışın Değerlendirilmesi.....	171
4. Soruşturma Konusu Malın Birbirinden Farklı Malları İçerdiği Haller	180
B. İthalatın Gerçekleştiği Şartlar.....	181
V. Ciddi Zarar.....	182
A. Benzer Mal ve Yerli Üreticilerin Tanımlanması	182
B. Zarar İncelemesi	203
1. Ciddi Zarar.....	207
a. Giriş.....	207
b. Ciddi Zarar İncelemesinde Ele Alınması Gereken Faktörler.....	210
aa. Giriş	210
bb. Mevzuatta Yer alan Bütün Zarar Faktörlerini İnceleme Zorunluluğu.....	211

cc. Bazı Zarar Verilerinin Olumsuz Bir Gelişmeye İşaret Etmediği Haller.....	214
dd. Yerli Üretim Dalının Çeşitli Kısımlardan Oluştugu Haller	222
2. Ciddi Zarar Tehdidi.....	224
a. Giriş	224
b. Ciddi Zarar Tehdidi İncelemede Ele Alınması Gereken Faktörler.....	232
VI. Nedensellik Bağı.....	234
A. Giriş.....	234
B. Nedensellik Bağı Tespitiyle İlgili Genel Yükümlülükler	239
C. Nedensellik Bağı Tespitinin İlk Yönü: Artan İthalatla Ciddi Zarar/Ciddi Zarar Tehdidi Arasındaki Bağın Ortaya Konulması	241
1. Artan İthalat ve Zarar Göstergelerindeki Gelişmeler Arasında Zamansal Çakışma.....	242
2. İthal ve Yerli Mallar Arasındaki Rekabet Şartları.....	248
D. Nedensellik Bağı Tespitinin İkinci Yönü: Diğer Faktörlerden Kaynaklanan Zararın Artan İthalata Atfedilmemesi (Non-Attribution)	252
1. İncelenmesi Gereken Faktörlerin Tespiti	253
2. Tespit Edilen Faktörlerin İncelenmesi: Ayırt Etme Yükümlülüğü.....	256
3. Non-attribution İncelemesi Sonrasında Nedensellik Bağı Konusundaki Nihai Kararın Verilmesi.....	265
a. Artan İthalatın Tek Başına Ciddi Zarara Neden Olması Gerekli Değildir	265
b. Artan İthalatla Ciddi Zarar Arasında Gerçek ve Önemli bir Neden-Sonuç İlişkisi Bulunmalıdır.....	267
c. Non-Attribution İncelemede Niceliksel Analiz Yöntemleri Kullanılabilir	271
E. Soruşturma Konusu İthalatla Önleme Konu Olan İthalat Arasındaki Paralellik	272

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KORUNMA ÖNLEMİ SORUŞTURMASININ
USUL HUKUKUNA İLİŞKİN ESASLARI

I. Genel Olarak.....	281
II. Türk Soruşturma Makamı Hakkında Genel Bilgiler	284
III. Soruşturma Süreci.....	287
A. Korunma Önlemi Başvurusu	287
B. Ön İnceleme	290
C. Soruşturma Açılması.....	292
D. Soruşturma İçin Gerekli Bilgilerin Toplanması	294
1. Yerinde İnceleme	295
2. Soruşturma Makamıyla İş Birliğine Gidilmemesinin Sonuçları.....	296
E. İlgili Taraf(lara) Tanınan Haklar	299
1. İlgili Taraf Kavramı.....	300
2. Soruşturma Sürecinin Şeffaflığı.....	302
3. Gizli Bilgilerin Değerlendirilmesi.....	309
F. Geçici Önlem Uygulanması	314
G. Kesin Önlem Uygulanması.....	324
H. Gelişmekte Olan Ülkeler Muafiyeti.....	337
I. Kesin Önlemin Uygulanma Alanı	339
J. Korunma Önlemi Uygulamanın Bedeli: Ticari Taviz veya Misilleme.....	340
K. Kesin Önlemlerin Uygulanma Süresi ve Gözden Geçirilmesi..	343
L. KÖ Komitesine Yapılması Gereken Bildirimler ve Komitenin Denetim İşlevi.....	350
SONUÇ	355
KAYNAKÇA.....	361